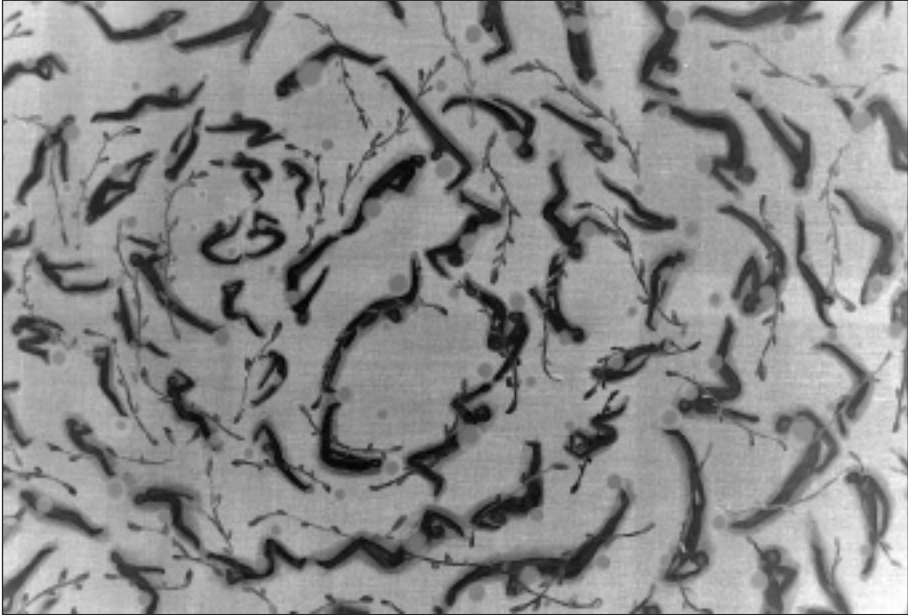

GÉCZI JÁNOS

1989–1990

SZABADOS ÁRPÁD KÉPÉRE

0.

Akkor hát nem vagy. Pedig itt vagy.
Nem jelensz többé meg, nem látlak én se.
Elveszted közös körvonalunkat.
Nem heverünk le a szegek fűvére.

Mondani nincs mit. Egy ígéret lapul
bennem, mielőtt felveszi valaki.
A röppályáról, hogy íve van,
jelen időben nincs mit mondani.

Szót se többet. Jó volt hallani
a hangod, hogy feleselt az éjjel
az enyémmel, hogy összeszorult
köröttünk a szoba. A gyűrű
leesett, de reggel visszakerült
a legkisebb s hajlott ujjadra.

1.

Sikít.

Lánc a bádogajtón,
ha nyest tépi, a parti fecske,
szaltóból kihullt akrobata,
sáska-rágósájban a viráglegyecske.

Ott. Valaki.

Iszonyattól üvölt, motyog, jajgat,
sokféle módon azonos hangon,
nem vagyok képes kimondani.
Szivárog a hang.
Át a számos repedésben,
melynek mindje a házat, mint a nyolc sarka,
a részeiben egybetartja.
És a hang, a hangja
az összes részletet egybefonja.

A fal takarásában valaki
az éjszaka mögött áll,
onnan hallani,
belőle egyéb nem marad,
csak a könnyhullatásban telhetetlen akarat.

Nincs tiszta hangja. De benne fekszik,
ott lapul a szótár, becsukva s meghallatlanul,
mint kotta lapjában a zsoltár.

Aztán másmilyen.
Hamu, mely őrzi az összegyűrt újság
és a düh alakját,
míg a lángok súlytalan testét
le nem rombolják.

A parázsra roskad,
zajtalanul a vanból a voltba lép.
Aztán részben, majd egészben
szétfoszlik a sírása tűzterében.

Artikulálatlan, ha üvölt.
Artikulálatlan, ha néma.
Az összes részletében értetlen.
Nem fogy el és nincs
hordaléka.

2.

Ott néhány napig vagyok.
Húz a hely. A fák ötven előttiek,
a ház, amelybe visszatérek, régebbi időből való.
A háttérben hattyúk repülnek, rajban.
A lehajított hátizsákból
szivárog a tejbegríz szaga.
Párna van a cipőm talpára kötözve,
lépésenként szedem fel az útburkolat zaját.

3.

A ruhámat elhagyom, átkelve a folyón,
a csordánál, amelynek őrzője nem volt,
a jószágok engem állnak körül.

Végül megelégednek a nadrággal, inggel,
gatyával és a saruval.
Úgy távozom a vályútól,
hogy képem sem marad az emberekről, tárgyakról,
mind arról, ami a vagynonon
vagy azt hiszem, volt a vagyonom.

Akkor állok tovább,
amikor betakar és felöltöztet a semmi.
Elveszek, ahogyan a napokat elbeszélem,
nem marad egyéb velem,
mint a jelen.

Napokig török át a fűrengetegén,
a száraz gyeplétkarcolja lábamról a szőrt,
végezetül a bőrt is.

Nyers húsrá lépek,
érezem, mennyire fájok a földnek. Átvérzik alattam a talaj.
Vagyok, mint kinek nincs vége, de kezdete sem,
tekintek magamra úgy, mint ki képtelen eljutni bárhová.
A tágasság befogad és menten el is veszt,
ahogyan a marólúgban szétfoszlanak a cselédlányok,
a kéksavban a cselédek.

Velem azonossá válik,
hogyan képviselhesen,
megmutatja számomra széles mezőföld-önmagát, úgy nevez meg.

A halom oldalán, eléje állítva asz asztalt, visszapöndörödik a préri,
a tetején fák magasodnak, majd hogynem ligetben.
A fényre tett asztal tele van hiánnyal.
Két tányéréval, kanalakéval, villákéval.
Poharakéval. Nem ül köréje senki. Nem áll a sarkán sórtartó,
amelyben két rizsszem vonzza magához és őrzi a felesleges vizet.

4.

Kiszolgáltam. Tapasztalként jelentkezem,
haszna legyenek, aminek hasznára lehet lennem.
Ismerem, milyen a kinézete,
miféle gazok módján nőnek a jogok a kertben,
zöld mérgekként forrnak,
mint ellenzéki párt lapjában a betűk nap mint nap.
Szégyellem, akadt címsor, amelyen megakadt a szemem,
mert példázat volt, majdnem eladtam miatta a lelkem,
ó.
Tudom, hogy a szó annyiféle,
ahány műfordításban létezik.

Egyszer se mutatkozott horizont, amely a szememig emelkedett,
egyszer se a táj, amely a testemet részeként
magába fogadta volna.

Ha kell, jókora, nyúlánk törzsű ifjakkal
fogom magammal venni körbe,
hogyan ki érkezik hozzám tárgyalásra,
tudja, magam is hozzájuk hasonló
délceg voltam egykor.

5.

Ahogy tengeből az arc, a tenyérből Nap kél,
a mellkast elhagyva a szájig, a szemig emelkedik.
Az értelemig jut,
szívtől dobog, válik meglátottá,
szavakra lel, zekeként feszülő csinosakra.

Tapintatlan, ahogyan a benne lapító végzet,
a rímmel a hajnali ének, amely ízt ad a körtének,
éppen meséje végeként éretten a földre hull.
A hallgatás porladt el benne, nem vigyázott rá,
ahogyan istenek rossz szokása bármely tárgyra,
szétpereg, mint fatörzsből a szú rágta lukon át
fényporként és ürülékként a fa lelke.

Nézed.

Ez ami *szétrágott*, az, amelynek révén.
Ez az a *szétrágott* szöveg, amelynek révén.
Rálátsz önmagadra: Megérted,
ahogyan felépül az értelme
annak a néhány mondatnak, mely miatt
élned is volt, mindeddig nélküle, érdemes.

6.

Miféle lény? Ránéz a szóra
vagy meghallja a képet és menten megszakad.
felfüggesztődik a szabály,
amely a világot megrezzenti
és a földcsuszamlást okozza.
A fény és a csökkenése. A fázis, amely
földelés nélkül marad.

Vagy itt e liget szépe! Amely megteremti
a világosságot,
szürkületkor felgyújtja magában a fényt.
Apró, belső lámpák ragyognak a növénytestben,
ahogyan befejeződik az alkony,
augusztusban elején este kilenc után,
aztán egyre hamarabb, nyolckor, hétkor,

a fagyokig, míg nem összetöri a hideg a világító testeket.
A Nap-hiány szikrát hány, zárt, négyrétű csésze
négy vonala mentén a csúc felé fölhasad
s hátravetődve visszapöndörödnék. Mint legyező,
nyílik szét s körbe kerülnek a szíromlevelek.
Esteledék, az arcom ki- és befordítható.
Szürkészöld, molyhos, szétszórt üzenetek,
mint elhamvadt gyújtózsínór és papírszeletek.

Miféle ember vagyok, hogy érzem,
egyre hamarabbi a sötét
és egyre-másra csökken a napfényre szánt idő?

7.

Melle magasában ébredek és nyugszom.
Láncon függő érmének a jegyében töltöm el
minden időmet. Tudom mi a véges,
mi a végtelen.
Megvalósuljak, idővadász, amíg tehetem.
A fáról, amely alatt ülök, hull a túlevél,
a nyakamra – a teljességhez ennyi elég.
Rövid a mondat, az elejéhez hozzáér a vége.
Hosszú lábú árnyék fekszik mellém.
Szeretném nem azt megnevezni, ami eleve van,
hanem, ami készül, és ahogyan az munkában van, úgy.

A dolgaimat aprópénzként összeadva
láthatom, idővel összegyűlt az összeg,
mellyel, ha jegyet váltok, elhajózhatom napkeletre,
ahol hajnalonként a fény aranya kibuggyan,
napnyugatra, ahol az aranyát a fénynek elnyeli,
mint a sötét a megriadt lelket, az éjjel.

Hogyan maradhat ki a figyelemből a megfigyelő?!
A szem tekintetéből az én, s az énből az, ami ő?

8.

Egyik napon hosszú vonalban szelte ketté az öblöt
a kishajók sora és a csónakoké, érkeztek Drage-ból és
a távolibb helyekről mindazok, akik Caravaggio által
jöttek látni a Madonnát, ki megsegít, az északi térfél
rózsavörös fénnel feltöltötté vált s a déli madonnakék,
tudta, itt az idő: a saját nap
és ami az égboltról kínálja a kozmosz ritmusát,
most összeolvad.

9.

Reggel láttam a macskát. Iromba,
foltokban hullt a szőre, mint perzsaszőnyegből
a fényt vesztett selyem. Az öröklét nem szavatolt,
kizárólag a szőnyeg mintázatában az isten, akinek
csupán arabul más a neve. Ott basztalak meg,
azon a szőnyegen.

10.

Akkor történeket meg, amikor olvasom. Így válik
a könyvből eszme, hogy aztán elvegye a testem.
Belehalok, mielőtt megorrontom
a szagát, a tömegét, a jelentését. Jön az Egy.

11.

A karszt éjszakánként ezüstfém,
Szeléne, a hold s tengertermészetű.
Hol lelohad, hol hömpölyög.
Amennyiben belefekszem
a magas part köveibe, érzem,
óráról órára közelebb emelkedem az éghez,
majd süllyedek. A karszt árapálya,
ha rejtőzködőbb is a tengerénél, makacsabban
beteljesedik. Nem kerüli ki az elemétől idegen
testeket, úgy hatol át rajtam is,

mint a kemény sugár
a lány testrészekén.

12.

Az írástudóktól elszedhetőek
a tróféának alkalmas mondatok.

A figyelem fénycsóvjában minden megtörténik,
megírható olykor a figyelem természetrajza is.

13.

Elmondani annyi idő,
amennyi alatt a rémkép,
a felhő és a fenyő vetül együtt a fővenyre,
ha átcsúsztak már rajtam.
Újból megjelent, kit kétszer korábban láttam.
Először a parkban hevert hason és pucéron,
semmiről nem véve tudomást.
Hogyan múlik az a napszak,
a fény miként bont zászlókat s csavarja mindet,
ami perc fel?
A hullámok a folyón miképpen keresztezik egymást?
Utóbb a kórházban, ahol katéter lógott belőle,
véres vizelet csöpögött alá.
Véróra, húgyóra?
Harmadjára most.
Az arcán másnak a fénynek a képe van,
úgy járkál segédidőkkkel a vállán
a múltban s a jelenben,
hogymikor jövő idővé válhat.

14.

Mint legtöbben, magam is valamin keresztül beszélek.
A likőrnek Izabella-szőlő szaga mutatkozik,
a reggelnek citromszínből harsog a kakasa.

15.

Mielőtt a nyelv elárulna és befejezne
elmondom a képet, amelyet látom, hogy nem ismerek.

16.

Nem a lépernyő betűit figyeli,
hanem a benne visszatükröződő arcát.

Megfordul, mint akit a széllekés perdít meg,
s ami elöl volt addig, azt hátra teszi.

17.

Ott vagyok a nevemben teljesen kitöltöm
nem kérek testet se szellemet magam számára
nem nyomok lájkot ha a facebookon megidéznek
a tegnap fiatal ma felnőtt holnap vénnek
összetartozom a férfirímmel nőrímmel
a nemzeti romantika költészetében
a magam számára konstruált rémmel
ha nem a paradicsomban a kertben
összeállok hiánytalan múlttá
mely mindenféle pillanatok örököse
a voltak között a sokak egyike
nem jut árnyék csupán a sötét közöse.

Én vagyok aki vált hirtelen időt
helyetted elkezdem szeretni őt
hogy mi más azt átadjam a feledésnek
ki lehet-e ásni a tegnaptól a testet
azzal, hogy jelenlévőnek megneveznek.

Miként a részletek bújnak ki az egészéből
reggeledek és kontúrhoz jutva az éjjelből fölkelek.

18.

A falu, ahová még visszajárok,
egyre ismeretlenebb.

A temetőbe, anyám sírjához, s apámhoz,
aki egyre inkább olyan sovány, mint egy fejfa.

19.

Év, tizenegy és tizenhárom között, amely átkozott
eseményeket hozott maga előtt, mint a mozdony,
robbantást közömbösítő vagonokat, csupa reményt tolvaj,
holott a keskenyvágányos sínre senk

20.

Asszonyom, ha lennék a teremtő,
az arcához most hozzáélnék,
hol összeér a bőr és a gyúrt kendő,
pillanat alatt valami olyat tennék,
hogy arra emlékezze minden élő
és leendő ember és hajnalpírlepke.

21.

Hattyún nem áll jó a
hintaló istrángja,
szétrágja.

22.

Az öreg ember, tudja, nem bölcs,
csupán ostobák azok,
aki a megfontoltságot ráruházták.

23.

Homérosz leírta az öröklét két lovát,
mert sírni mertek a halandó felett!
A szavaival, azt, ami földi, átölelő Hildegard von Bingen,
a fű serkenésére felhevülő Shakespeare!
Maimunidesz, a zsidó, a cigány Lorca,
és a többiek, akik nélkül nem lehet élni!
Dosztojevszkij, az ölni való orosz?
És te, aki mindenkibe a morált tetted,
édes Biológia! Akitől oly féktelen az ég,
tágas a föld, hogy belefér ez is és az is
egyetlen dallamos pacsirtafüttybe.
Minden, ami élt, habár ott a tanácstalanság
a páfránylevélben, a körtemaghéjban, tökéletes.
Csupán a jövőben kő a kő,
vad a vadon, a széltől felborul a fügelevél,
mind: majd van. Lesznek.
Nem faragta őket még meg a múlt,
egyiknek sem juthatott emberarc.
Ó, te nincstelen jövő. Kockázattal vagy telve,
pőre önmagaddal.

Ami elmúlt, csupa merész vállalkozás,
s megmutatják magukat, milyenek is a dolgok,
ha beteljesednek.

A nagy kérdésekre mások sincsenek, mint kis válaszok.
Apró csodák, amelyben tornyát megtekeri balra a csiga
és egy lépcsőházában haladsz a célod felé.

Szégyenkezned nincs miért, ha a kentaur,
a sellő és egyéb kevercslények,
miként a szonettek, olyanok. Amelyekben egymáshoz forr
a test és a lélek. Biológia, téged majmol,
ha magának akar a mindenható istent,
kiben egymást szeretni meri, ha képzelet
az élő ember.

24.

Váratlanul becsapódott és
sokfényű jégdarabként
verte szét a háborítatlan tükröt.
A holdas alkony a kacsaúsztatóra hullott.
Másik tér, másik idő. Egyetlen szó keveredett
ide.
Beszennyezte a többbit.
A mintázat így állt össze
s rálelt,
amelytől, mivel rávonatkozik, tökéletes lesz a test.
Ott voltam, amikor megjelent a rokon anyag.
Eleddig egyetlen szálon futott, s innen
majd két vagy több ágon halad-e a történet,
olykor egymásra gabalyodva, amint
a földön elheverő, hosszú pamutfonál,
ha átfut rajta a fenevad, amely hol a jégtükörben,
hol a tó tükre alatt hál, nem tudható.

25.

Aláérezskedve,
a sötét alatt
ott lesz a nagy fényfoltok körül a kis fények halraja.